

Marin Șanta

*Unduiri pe poteci de
munte*

**Editura Izvorul Cuvântului
2023**

metri”! Și el ce face? Contestă rațiunea asta și aleargă 42 km, pedalează pe bicicletă, cât? Vreo 180 km. Și mai și înoată 3-4 km, nu știu exact. Ce a fost aici profule?

-Nu știu. Poate la așa ceva se referea Nicolae Turcan când spunea că astfel de zvâcniri ale unei pasiuni, inclusiv în sport, exprimă măreția chipului lui Dumnezeu în om. I-o fi sclipit și lui așa, ca un flash, chemarea ca la Charol Streied când i-a picat în librărie ochii pe revista aia cu ”Pacific Crest Trail”?. Fi atent măi Codrine, făcu profu căutând ceva pe telefonul lui de rezervă. De asta ți-am povestit în prima seară când am pornit în expediția asta. La focul de tabără pe malul Cernei. Ascultă, îl îndemnă el...

Era clipul publicitar din filmul ”Sălbăticie”. Îl știau amândoi. ... În fundalul muzical ”Give me a reason to love..” Din când în când se aude respirația sacadată și gemetele în căutarea disperată a plămânilor după oxigenul fierbinte al deșertului sau din aerul rarefiat al altitudinii munților. Apar momentele chinuitoare cu picioarele zdrențuite și bocancii rupți în care fata-l strigă pe Dumnezeu: ”Of My Good!” Se simte părăsită. Îl întreabă de ce a pornit la drum? Iar în sălbăticia aia absolută parcă Dumnezeu îi răspunde, ”Ai căutat să-Mi dai un motiv să te iubesc din nou”.

Între timp au ieșit de pe poteca din pădure la șosea. În spatele lor se în înălța muntele pe a cărui culme se vedea Crucea Caraimanului scăldată în razele de asfințit ale soarelui de unde le veghea sfârșitul călătoriei....

Cuprins

PE VÂRFUL CÂRJA.....6
 PE CRESTĂ SPRE PARÂNGUL MARE17
 CAMPÂND LA LACUL MÂNDRA.....38
 ÎN CĂLDAREA LACURILOR.....57
 LACUL GÂLCESCU - PARADISUL PARÂNGULUI.....84
 DIN HORNUL LACURILOR SPRE PASUL URDELE96
 ÎN URMĂ CU UN AN. LA VALURILE CERNEI.....131
 DIN ȘAUA PALTINA CĂTRE PIATRA IORGOVANULUI.....163
 PRIN RETEZATUL MIC. SPRE INIMA CELUI MARE ..190
 CĂTRE APA CUMPĂNITĂ.....204
 PRIN ȘAUA BUDISLAVU.....231
 ÎN OGLINDA LACULUI AVRIG247
 COBORÂND PE LA CABANA NEGOIU. IAR APOI SPRE VÂRFUL NEGOIU.....261
 ÎNTOARCEREA ÎN PARÂNG. RĂSĂRIT DE SOARE ÎN CURMĂTURA OLTEȚULUI.276
 COBORÂND SPRE LACUL PETRIMANU301
 SUB FEREASTRA ZMEILOR.....317
 DE LA VIȘTEA MARE PRIN FEREASTRA MICĂ.....355
 SPRE CURMĂTURA MOGOȘULUI.....368
 REFUGIUL COMISU ÎN LUMINA FELINARULUI.....385
 SPRE CANTONUL RUDĂRIȚA ȘI PLAIUL FOII413

PRIN PIATRA CRAIULUI. SUB CERDACUL STANCIULUI

.....437

TRAVERSÂND BUCEGII. PE VALEA CERBULUI CĂTRE

CEA A PRAHOVEI.....465

Profu ajunsese-se deja pe creastă la vreo 50 de metri în dreapta Vârfului Cârja, însemnat la propriu cu o cârjă din țevă frumos încovoiată și susținută de pietroaie, unde trânteste rucsacul care a trosnit la întâlnirea cu solul compus din bolovani, un pământ nisipos și ceva smocuri de iarbă. Asta și pentru că în exteriorul inferior al rucsacului se afla în bălângăneală felinarul, butelia de primus, vesela metalică și recipientul de gaz lampant, toate plasate strategic cu misiunea suplimentară de a produce gălăgia menită a ține departe eventualii urși.

Unul câte unul ajungeau și ceilalți membrii ai grupului înșiruiți în cadența dată de pământurile bețelor de trekking gâfâind sacadat în ritmul dictat de plămâni nemulțumiți de prea puținul oxigen căpătat în raport de necesarul reclamat și de zgârcenia altitudinii. Altfel, totul se desfășura într-o tăcere deplină dacă ne raportăm la vorbăria care anima trupa la începerea marșului, atunci când membrii ei erau relaxați, odihniți și binedispuși. Doar vântul își făcea simțită prezența pe măsură ce se apropiau de creastă, dincolo de care se căsca hăul de unde șuiera vârtejul.

Care cum ajungea scotea câte un "uaau", un "iuuu" sau "mamă..." deoarece priveliștea care se deschidea pe partea nordică a crestei era de-o sălbăticie și o frumusețe care îi făcea să uite de efortul depus în ultimele două - trei ore cât a durat ultima ascensiune. Se vedeau primele dintre celebrele lacuri ale Parângului. Căldarea glaciară a Sliveiului oferea privirii Lacul Cârja, apoi Lacul Mic și Lacul Verde mai departe, aproape de muchia Sliveiului. Lacul Cârja este de neconfundat deoarece

exista cunoștința făcută în prealabil când s-au cules informațiile și imaginile de pe net.

Toată lumea devenea entuziasmată, veselia extinzându-se încet și pentru că fiecare se vedea scăpat de povoaara care le-a îndoit până atunci umerii, mai ales că în timpul urcușului au fost numai cu gândul la pauza de amiază. S-a ales locul de popas undeva la vreo 20 de metri sub creastă pentru a se feri de vânt, pe partea ierboasă a versantului sudic. Despre acesta știau de altfel că este mai domol și ierbos fiind expus soarelui în contrast cu nordul umbrat care a oferit origine acțiunii milenare a ghețarilor ce au lăsat de altfel în urma lor lacurile cu abrupturile stâncoase. În comparație cu Retezații și Făgărașii, aici în Parâng acest fenomen este mai vizibil și mai concentrat pe segmentul care se va întinde aproape de Transalpina, mai precis către intersecția cu Hornul Lacurilor ce oferă perspectivă spre Căldarea Gâlcescu.

Părea că și profu este cuprins de aceeași stare de trăire geologică a istoriei acestor meleaguri, mai ales că privea concentrat spre valea bolovănoasă și care era urmată de o suită de creste ce se pierdeau în zarea de unde își avea originile Jiul de Est. Acesta ridică brațul drept cu degetul arătător în jos, spre zona unde se găsea Lacul Cârja, iar apoi, fără nici o legătură cu acesta, rosti solemn întorcându-se către celălalt veteran al grupului:

-Îți dai seama măi Codrine, ce a putut însemna problematica asta a tâlharului cel bun pentru Lucifer? Tâlharul cel drept, preciză el. Nu-i zic din dreapta fiindcă în filmul ăla regizat de Zefireli e un cadru filmat din spate în care, întâmplător sau nu, este în stânga crucii lui Isus.

Pentru moment, fiecare se oprește nedumerit din comentariile aflate în plină desfășurare la adresa pitorescului dar fără să suspende operațiunile de deșertare a merindelor deoarece

le chiorăiau mațele de foame. Până și Codrin, cel căruia i se lansa-se provocarea la dialog, părea solidar cu restul grupului și anume că nu e înțelept să ceară acum lămuriri de la prof care a rămas setat pe ultima lor discuție, mai ales că nici el nu părea să aștepte pe loc o anume părere. Așa că lumea decide ce anume va ataca la masă, se fac asocierile la conservele cu fasole și costiță (câte doi, ori unul și una), mai mari ori mai medii (cele mici nu intră în discuție), alegerile fiind destul de generoase deoarece expediția este la început iar supraofertarea este stimulată și de interesul ușurării propriului rucsac. Se curăță din belșug cepe (sunt grele și trebuie scăpat de ele), vreo trei, două roșii și una albă, chiar ceva usturoi, asta de comun acord cu colegul de cort pentru perspectiva nopții care se apropie. Încet, încet se aud trosnetele dintre dinți a pâinii prăjite deshidratate nelipsite în expedițiile astea de câteva zile pentru a mai face ceva economie la greutatea rucsacilor și câte un pleoscăit înfundat al lingurițelor în conserve în șuieratul ușor al vântului de creastă.

-Foamea este treptat înlocuită de starea care îndeamnă la puțină lânzezeală și fiecare se străduiește apoi să se cuibărească într-o poziție cât mai confortabilă pentru a aduna maximum de odihnă în cele 20 de minute anunțate pentru plecarea mai departe. Pare că și profu gândește cam în aceeași direcție că încape acum oareșce meditație, de vreme ce se face auzit în timp ce se întindea pe o izoprenă desfășurată tacticos pe fâneața de la cei 2400 m altitudine.

-Fiindcă de ce te întreb Codrine, mai ții minte dialogul ăla din Frații Karamazov când vine Diavolul la Ivan în seara de dinaintea procesului lui frate-său? Ai citit cartea, nu?

-Da, dar asta a fost cam demult. Mai exact în vara lui '88, prin august.....

-Câtă precizie, chicoti veselă Iulia, care tocmai își desfăcea meticulos un baton energizant pe post de desert după

asortările de ceapă și usturoi care au secondat conserva de fasole cu costiță. Și era normal să-și refacă energia consumată după ce de dimineață cărase un rucsac al cărui volum îi depășea corpul suplu cu tot cu îmbrăcăminte.

-Păi țin minte fiindcă prin februarie '89 am devenit membru de partid comunist muncitoresc la noi în "combinat" iar la interviul care a avut loc în fața comitetului unității, o doamnă m-a întrebat, "care a fost ultima carte de beletristică pe care ați citit-o tovarășe Codrin?". "Păi Frații Karamazov, îi răspund". Și când s-a întâmplat asta tovarășe? "Vara anului trecut". "Vai, așa de demult? Păi să puneți mai des mâna pe câte o carte tovarășe."

-Chiar Codrine, interveni aprobator Nicu. Așa te pregăteai tu să intri în rândurile partidului? Dar cum de te-au convins tovarășii? Nu puteai rezista și tu câteva luni? Mai amânai puțin și venea Revoluția. Sau, mă rog, lovitura de stat ce-o fi fost.

-Îmi amintesc că întrebarea asta i-a fost pusă de un coleg de facultate unui alt coleg. Și Mircea a răspuns că atunci când i s-a făcut invitația, tot așa, la locul lui de muncă, s-a uitat în jurul lui la cei care nu erau membrii de partid fiindcă erau mai puțini. Și erau cam cei mai slăbuți meseriași, ori cu probleme disciplinare sau penale... Mircea era cel mai bun dintre noi cei de la fără frecvență. Dădea niște răspunsuri la examene că-i lăsa mască pe profi. Și în vremea aia toate erau orale, studenți puțini, profesorii cu timp și răbdare berechet. Îmi vine minte ce fascinată era profesoara de drept procesual penal, Lucica Moldovan după ce l-a examinat. Îi povestea unui alt profesor pe coridor....."Și l-a urmărit l-am întrebat, zicea ea, unde lucrați? Cu ce vă ocupați?" Iar el, "Sunt lăcătuș la Metalurgica Aiud". Dar l-ai cunoscut și tu cu o ocazie Nicule. V-ați întâlnit la ceva seminar organizat de Curtea de Apel Alba. Dar nu mai știu ce a zis Diavolul în Frații Karamazov profule, reveni Codrin întorcându-se către acesta. Tu

mă cunoști doar, fac parte dintre cei care prind greu și uită repede.

-Deci Lucifer, reveni profu, îi spunea lui Ivan că a fost foarte, foarte surprins de situația asta a tâlharului cel drept. Hopa! Ce se întâmplă aici? Stau și mă-ntreb dacă și-o fi adus aminte de observația lui Origen că Dumnezeu a făcut această lume văzută pentru a-l face pe el, pe Lucifer, de râsul îngerilor. Fiindcă și el a fost un înger ca toți îngerii dar s-a semețit la un moment dat față de Dumnezeu ba a mai complotat cu vreo câțiva și a provocat o revoluție sau lovitură de stat ce-o fi fost arătând cu mâna spre Nicu, iar Dumnezeu a poruncit să fie Lumină. Și atunci s-a produs Big Bang-ul cum spunem noi modernii de când cu astronomia asta de ultimă generație. Și tot Origen a fost primul gânditor din istoria creștinismului care a băgat de seamă redeschiderea Raiului pentru sufletele oamenilor. El a afirmat că întâiul așezat aici a fost tâlharul cel drept urmat mai apoi de sfinții Vechiului Testament iar de atunci înoace de tot mai mulți cu sufletele purificate. Și acum auzi ce zice Lucifer prin penița lui Dostoievski, că numai respectul față de îndatoririle sale profesionale și statutul său social care-i impuneau să-și vadă în continuare de ticăloșiile lumii l-au oprit să se alătore în acel moment îngerilor în proslăvirea lui Isus. Deci domnule, Lucifer a tresărit când tâlharul cel bun a avut inspirația aia salvatoare. E ca și cum ne-am fi imaginat adineauri când stăteam pe creastă cum sufletul tâlharului, în loc s-o ia direct către Creasta Sliveiului și, normal, să pice în prăpastie, așa cum procedează colegul lui, o ia cuminte la dreapta pe curba de nivel spre răsărit și face urme, face potecă, să știe și alții de după el pe unde e calea, inclusiv noi astăzi.

-Ști ce e interesant în ecuația asta?- observă Codrin, că întâiul om care a găsit calea e un infractor. Sună paradoxal. Cum vine asta, tâlhar bun și drept. Parcă văd cum se uitau la el

acolo pe cruce și evreei și romanii. În unanimitate, așa, dezgustați, oripilați. Mulțumiți fiindcă vedeau în el cu un borfaș mai puțin care să le tulbure liniștea. Cam la fel cum sunt priviți la noi dimineăta deținuții scoși din penitenciar la măturatul străzilor din oraș. În timp ce-s acolo nu le sparg mașinile și apartamentele.

-Ei, și tâlharul ăsta la care onorabilii privitori se uitau și vedeau în el o creatură minusculă și păguboasă care trebuie rapid strivită, este preocupat în durerile morții de grija că vecinul lui crucificat moare nevinovat. De aia băga de seamă și Dostoievski că Lucifer a tresărit. El, Lucifer, care era la apogeul domniei într-o lume în care la ură și frustrare se răspundea cu sânge și venin, a devenit dintr-o dată ateeent - sublinie profu ridicând degetul arătător drept ca și cum ar fi reiterat liniștea universului poruncită atunci de Lucifer în virtutea atribuțiilor sale de serviciu - foarte preocupat de această întoarcere nemaipomenită până la momentul ăla, o inversiune năucitoare care avea să atragă și altele de atunci. Polaritățile se schimbau, negativul devenea pozitiv. Negativul pe numele vechi Saul - prigonitor de creștini a devenit "Vasul ales" de Isus, Apostolul Pavel. Sau mai apoi, negativul numit oratorul și maniehanul Augustin devine autorul "Confesiunilor", venind apoi cu dictonul ăla că nu pentru o "biserică de sfinți" își prezintă doctrina ci pentru una a păcătoșilor așa cum a fost de altfel și el.

-Da, pare că tâlharul bun a avut o revelație înainte de moarte de genul bogatului din evanghelia aia cu săracul Lazăr. Doar că pentru el era prea târziu. O iluminare din aia cu care se întorc cei din moarte clinică. Am văzut un film după caz real, despre un american, Dannion Brinkley, care, după ceva accident a suferit o transformare profundă. Îl ști? După Brinkley s-a scris cartea și s-a făcut și filmul, "Salvat de Lumină"...

-A, interveni profu, pãi cazul lui Dannion Brinkley este tratat pe larg de Dulcan în careva carte, dacã nu mã înșel în Mentea de Dincolo. S-a bătut de sute și sute de ori cu copiii de vârsta lui, a terorizat apoi un oraș întreg, a devenit mercenar, a ucis zeci de oameni în misiuni fără nici o remușcare. Apoi a fost de două ori în moarte clinicã. Odatã a fost trãsnit iar a doua oarã în timpul unei operații pe cord deschis. Acolo își dorea sã moarã, sã rãmânã cu Ființa de Luminã care i-a spus: "Dumnezeu privește altfel esența ta, iar aceastã diferențã este iubirea". Este trimis înapoi cu o altã misiune, total opusã celei de mercenar, sã-i iubeascã pe oameni și sã-i învețe cã Dumnezeu existã. Într-adevãr, impresionant caz și chiar încape comparația cu Saul devenit un Pavel al zilelor noastre. Chiar Dulcan a fãcut aceastã asociere.

-Da. Dumitru Constantin Dulcan, rosti rar și apãsat Codrin. Trebuie sã recunosc, eu n-am auzit de cartea asta a lui, "Inteligența Materiei". În anii '80 se știa mai mult de "Cel mai iubit dintre pãmânteni" și era ceva sã apuci sã citești cartea asta. În octombrie 1985 fiind detașat la Combinatul din Arad vreo trei sãptãmãni am fost într-o duminicã cu colegul Super, cu matematicianul în "piața " din Timișoara. Prețul de piațã al primei ediții era atunci de 500 de lei. Dar tu te-ai orientat spre Dulcan iar unii am rãmas la nivel de anii '80.

-Bine, și la mine, ca sã-l descopãr mai profund pe Dulcan a trebuit sã mai treacã vreo trei-zeci de ani, sã am trei fete și, de pe la ele sã mã aleg cu vreo ...trei cãrți de-a lui, rãse profu.....

-Sunã ca-n basme

-Da. A auzit Maria de neurologul Dulcan. Mai ales cã de pe la jumãtatea facultãții a început sã fie atrasã cãtre neurologie. Și sã devinã medic neurolog. De aici interesul față de credința lui Dulcan cã la nivelul minții se produce interacțiunea dintre conștiințã și creier. Conștiința individualã care are chipul și

asemãnarea Conștiinței Cosmice. Mi-a povestit ce provocatoare poate fi teoria lui cã memoria omului s-ar pãstra în câmpul conștiinței ca pe un hard disk și nu în creier. Zicea fata entuziasmatã cã la cum au explodat descoperirile din ultimii 20 de ani în privința cunoașterii creierului, cât și în domeniul IT de altfel, mai potrivit a devenit termenul de "cloud", "norul" de stocare virtualizatã de memorie care înlocuiește hard disk-urile cunoscute. Așa am început cu Inteligența Materiei, Mentea de Dincolo și Creierul și Mentea Universului. Am intrat pe net și am vãzut lansarea de carte din vara asta, la Iași, la Cluj și nu știu în cãte alte orașe cu mii de participanți. Omul a început sã aibã prizã serioasã la public și îmi place cã e vorba de mulți tineri printre ei. Cãrțile lui s-au vândut în sute de mii de exemplare. Generația asta pricepe multe și am bãgat de seamã cã Dulcan scrie și vorbește folosindu-se de termeni accesibili lor. La cartea asta ultimã am vãzut vreo 10 pagini de trimeri bibliografice.

-Așa e, aprobã Codrin. L-am mai comparat noi pe Dulcan cu un Apostol Toma al zilelor noastre care a dorit sã cerceteze pentru așteptãrile oamenilor acestor zile și asta explicã de ce îi atrage tot mai mult pe tinerii noștri pe care noi însine i-am trimis la școli pentru a deveni cercetãtori. Le mai putem pretinde sã creadã fãrã sã cerceteze?

-Da, Dulcan pare mai trainic, poate și pentru cã a fost consecvent. A fost omul acestor meleaguri care avea astfel de preocupãri într-o perioadã în care era la modã sã fi ateu și o rușine sã cochetezi cu ideea de divin, religie sau bisericã. Fãcea asta ca un om de științã, medic militar ce a fost el. Se pare cã chiar din copilãrie. De aia e meritorie prima apariție a lucrãrii sale din anii '80 fiindcã atunci a trebuit sã se descurce în condițiile alea de izolare din țarã. Bine, era și entuziasmul lui de pe la vreo 40 de ani care-i avea când a scris așa ceva. La urma urmei mãi Codrine, mulți din generația noastrã poate cã ne

regăsim într-o oarecare, chiar dacă mai mică măsură în omul Dulcan. L-am văzut într-o emisiune la careva televiziune în care a povestit despre mama lui cum l-a crescut în stilul unei familii tradițional religioase, l-a învățat de mic să-și spună rugăciunile, l-a luat de mână și l-a dus la biserică, l-a învățat să fie cu credință în ceva de Dincolo. Ca și pe noi de altfel, ne-au luat mamele și ne-au dus la școală cu îndemnul de a învăța, de a asculta de învățători și profesori dar care spuneau că nu e nimic afară de lumea asta, nimic Dincolo. Și povestea el cum s-a format ca tânăr adolescent prin anii 50 cu dilema asta de a găsi totuși o punte de legătură între cele două direcții spre care l-a îndemnat mama (și care nu poate greși): către religie și către școală. În "Mintea de dincolo" amintește faptul că a găsit echilibrul dintre memoria credinței mamei sale, a lui implicit, și dezvăluirile științei. Omul are în ultimii ani un succes mare la un segment de public de intelectuali despre care Petre Țuțea spunea că au neliniștile metafizice ale lui Cioran dar nu au forma explozivă a sincerității acestuia. Vor să creadă în Dumnezeu, dar nu pot. Ții minte că am mai pomenit de asta anul trecut....?

-Da. În Retezatul Mic

-Sunt niște apostoli Toma care vor să "pipăie" lumea de dincolo prin rațiune. Sau, sigur îți amintești emisiunea aia Europa Cristiană cu Nicolae Turcan când spre sfârșit au dialogat ei despre simbioza dintre rațiune și credință. Că nici cei la care predomină credința nu se situează undeva într-o postură suspendată, ci își fondează această credință pe o structură, pe o fundație rațională. Iar Turcan vorbea de un punct unde se despart apele dintre rațiune și credință, dintre filozofie și religie și dădea un exemplu. Spunea el că pentru a comenta rațional un text evanghelic ai nevoie de cunoștințe filologice, atunci când se verifică limba, anume că e vorba de greaca veche a timpurilor când au apărut textele în discuție ori cunoștințe istorice pentru a

stabili că personajul Isus Hristos chiar a trăit în acele vremuri, ceea ce se poate dovedi. Dar rațional demersul se oprește în momentul în care se pune întrebarea, "a fost cu adevărat Isus fiul lui Dumnezeu?" Și că aici se despart apele.

-Da, Dulcan asta avea astfel de crezuri în vremurile în care era la modă să fi ateu. Dar era tentant să fi ateu, își aminti Codrin. Te scutea de atâtea obligații morale, post, mers la biserică..

-Dulcan a simțit de copil cum să caute și să stea în echilibru și în felul ăsta și-a găsit simbolul în această lume. A spus mereu că fiecare om vine aici cu un simbol, cu o inteligență care poate fi pragmatică, abstractă, artistică, iar ca să și-o găsească pe a lui trebuie să știe în primul rând să fie echilibrat. Altfel pierde energie fugind după cai verzi. Tendința firească sugerată omului de rând este de a evita coborârile inutile, astfel de căderi deoarece revenirea consumă energie și dacă aceasta se risipește există riscul de a rămâne jos, să nu te mai ridici. Cum sunt curbele de nivel pe aici. Nu Lucas? strigă proful la un puști de vreo 9 ani – eroul expediției - și care fusese proaspăt instruit de dimineață în timp ce grupul ocolise Vârful Parângul Mic pe curba de nivel sudică și i s-a explicat rațiunea de formare a traseelor de vară pe care le urmau ei acum. Adică pentru economie de efort spre deosebire de cele de iarnă, chiar pe creastă pentru a nu declanșa avalanșele. Mai știm ce e aia curbă de nivel? Uite, continuă el către băiat. De aici de la Vârful Cârja până pe Parângul Mare vom fi numai pe traseu de creastă și facem cunoștință cu toate vârfulurile de peste 2400 de metri din Parâng, 5 la număr. Pe primul deja l-am cunoscut, Cârja. Continuă desenul aerian cu bățul din mâna dreaptă : vârf – șa , vârf - șa ... Ca în Graficul lui Duma explică profu cu privirea spre Codrin.

-Cine-i Duma întrebă curios Lucas....